

اثر بخشی آموزش الگوی ارتباطی خانواده کثرت‌گرا بر میزان شادی زوجین

چکیده:

مقدمه و هدف: از بنیادی‌ترین موضوع‌های مطرح شده در روانشناسی مثبت‌نگر مفهوم شادی است. پژوهش‌ها نشان داده است که شادی صرف‌نظر از چگونگی به دست آوردن آن می‌تواند سلامت جسمانی را بهبود بخشد. افرادی که شاد هستند احساس امنیت بیشتری می‌کنند، آسان‌تر تصمیم می‌گیرند و نسبت به کسانی که با آنها زندگی می‌کنند بیشتر احساس رضایت می‌کنند. هدف از این پژوهش تعیین اثر بخشی آموزش الگوی ارتباطی خانواده کثرت‌گرا بر میزان شادی زوجین بود.

مواد و روش‌ها: این مطالعه یک پژوهش از نوع آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش شامل تمامی افراد مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر شیراز در سال ۱۳۸۸ بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی تعداد ۴۰ زوج که بر اساس آزمون پرسشنامه تجدید نظر شده کوئرر و فیتزپاتریک که در دو بعد الگوی خانوادگی بی‌قید و شرط و محافظت کننده قرار داشتند انتخاب شدند. پرسشنامه شادکامی آکسفورد بر روی ۴۰ زوج اجرا گردید و بعد به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شدند. گروه آزمایش ۱۰ جلسه ۱/۵ ساعته تحت آموزش الگوی ارتباطی کثرت‌گرا قرار گرفتند، ولی برای افراد گروه کنترل این آموزش ارائه نشد. مجدداً از هر دو گروه پرسشنامه شادکامی آکسفورد به عمل آمد. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون آماری تجزیه و تحلیل کوواریانس آنالیز شدند.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که از نظر میزان شادکامی تفاوت معنی‌داری بین دو گروه مشاهده شد ($p < 0.05$). هم‌چنین تفاوت معنی‌داری بین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون شادکامی در دو گروه وجود داشت ($p < 0.001$)، ولی تعامل در بین الگوهای ارتباطی و تعامل بین الگوهای ارتباطی در دو گروه تفاوت معنی‌داری نداشت ($p > 0.05$).

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که گفت و شنود نقش کلیدی در میزان شادی زوجین دارد. بنابراین آموزش الگوی ارتباطی کثرت‌گرا که مبنی بر گفت و شنود بالاست است در میزان شادی زوجین مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: الگوی ارتباطی، خانواده کثرت‌گرا، شادی

حسین مولوی *

صدراله خسروی **

حمید طاهر نشاط دوست ***

مهرداد کلانتری ***

* دکترای روان‌شناسی، استاد دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی

** دانشجوی دکترای روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی
*** دکترای روان‌شناسی، دانشیار دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی

تاریخ وصول: ۱۳۸۹/۱/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۳/۱۰

مؤلف مسئول: صدراله خسروی

پست الکترونیکی: Hamraz_khosravi@yahoo.com

مقدمه

مهم‌ترین عوامل تعیین کننده سلامت روانی می‌باشد. روابط درون خانواده چنانچه به نحوی باشد که منجر به اضطراب برای اعضا گردد، امنیت روانی را به خطر می‌اندازد و این به نوبه خود می‌تواند سرمنشأ بسیاری از مشکلات روانی و رفتاری برای آنها شود (۷). در این میان تأثیر خانواده بر رفتارهای فرد در هیچ حیطه‌ای به اندازه حیطه رفتارهای ارتباطی نیست (۸). بنابراین یکی از راه‌های نگرستن به ساختار خانواده توجه به الگوهای ارتباطی خانواده است. یعنی کانال‌هایی که از طریق آن زن و شوهر با یکدیگر به تعامل می‌پردازند. شناخت این الگوها علاوه بر توصیف، به پیش‌بینی رضایت زندگی زوجین و اعضای خانواده و توصیه‌ها و تجویزهای مربوط به آنها کمک می‌کند. پژوهشگران سعی کرده‌اند تا ارتباط‌های خانوادگی را تعریف کنند و ارتباطات خانواده را به سبک‌ها و الگوهای طبقه‌بندی نمایند (۹).

ارتباط‌های خانوادگی را می‌توان بر روی یک پیوستار به دو بعد هم‌نوایی^(۱) و گفت و شنود^(۲) تقسیم کرد. در بعد هم‌نوایی تأکید زیاد بر هم‌سانی نگرش‌ها و باورها در تعاملات می‌شود و بر حرف شنوی از بزرگترها و پدر و مادر تأکید دارند. برعکس در بعد گفت و شنود تمامی اعضای خانواده به شرکت در تعامل و گفتگو در زمینه‌های مختلف تشویق می‌شوند. اعضای خانواده آزادانه و مداوم و خود انگیخته با یکدیگر تعامل دارند (۸). با ترکیب این دو جهت‌گیری چهار سبک ارتباطی خانواده به وجود

به شادی و شادکامی فردی نسبت به اختلالات روانی و عواطف منفی در علم پزشکی توجه بسیار کمی شده است. این مسئله اساساً به این دلیل است که عواطف منفی مشکلات جدی برای افراد و جامعه به وجود می‌آورد، علاوه بر این به طور معمول سرمایه‌های بیشتری برای بررسی اختلالات روانی در دسترس اختصاص می‌دهند. با توجه به ضرورت جدید روان‌شناسی مثبت‌نگر اکنون بیشتر پژوهش‌های جدید متمرکز بر عوامل محافظت کننده، بهبود سلامتی و تجارب بهداشتی می‌باشد (۱). آدمی از دیرباز جستجوگر شیوه‌های رسیدن به خوشبختی بوده است و همواره با این پرسش روبرو است که چه چیزی موجب خشنودی و شادکامی در زندگی او می‌شود (۲).

روان‌شناسی مثبت‌نگر به جای توجه به آسیب‌های روان شناختی و ترمیم آنها به بهینه کردن کیفیت توجه می‌نماید (۳). بررسی‌ها نشان داده است که شادی، صرف‌نظر از چگونگی به دست آوردن آن می‌تواند سلامت جسمانی را بهبود بخشد. افرادی که شاد هستند احساس امنیت بیشتری می‌کنند، آسان‌تر تصمیم می‌گیرند و نسبت به کسانی که با آنان زندگی می‌کنند احساس رضایت بیشتری می‌نمایند (۴).

در مطالعه‌های بسیاری مشاهده شده است که ازدواج و زندگی خانوادگی به عنوان قوی‌ترین اثر در رضایت و شادمانی مورد تأیید قرار گرفته است، البته عاطفه منفی هم در خانواده‌ها وجود دارد و زمان‌های زیادی وجود دارد که هیجان مثبت و منفی وجود ندارد (۵ و ۶). به طور کلی تعاملات درون خانواده یکی از

1-Conformity
2-Conversation

ثابت در نظر می‌گیرند و سرزنش کننده هستند(۱۴). علاوه بر این زوج‌های غیر آشفته رضایت بیشتری را نسبت به جنبه‌های اجتماعی - هیجانی ارتباط خود گزارش می‌دهند در حالی که زوج‌های آشفته رفتارهای مخرب و اجتناب از تعارض را گزارش می‌دهند(۱۵)، لذا هدف از این پژوهش تعیین اثر بخشی آموزش الگوی ارتباطی خانواده کثرت‌گرا بر میزان شادی زوجین بود.

مواد و روش‌ها

این مطالعه یک پژوهش از نوع آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بودند. جامعه آماری شامل کلیه افراد مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر شیراز در ۶ ماهه اول سال ۱۳۸۸ بود. با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس از ۱۹۰ نفر (۹۵ زوج) پرسشنامه تجدید نظر شده الگوی ارتباطی کوئرر و فیتزپاتریک به عمل آمد. میانگین نمرات زوجین محاسبه و زوجین در ۴ الگوی ارتباطی جای گرفتند که از بین آنها تعداد ۴۰ زوج که بر اساس این پرسشنامه در دو بعد محافظت کننده و بی‌قید و شرط قرار داشتند و از نظر ویژگی‌های دموگرافیک مانند؛ تحصیلات، سن، تعداد فرزندان، وضعیت اقتصادی و اجتماعی همگن بودند، به صورت تصادفی انتخاب شدند. از تمامی آزمودنی‌ها پرسشنامه شادکامی آکسفورد^(۷) به عمل آمد و سپس به صورت

می‌آید(۱۱ و ۱۰). خانواده توافق کننده^(۱) که تأکید زیاد بر توافق و هم‌نوایی دارند و در هر دو بعد جهت‌گیری و گفت و شنود و هم‌نوایی نمره زیادی می‌گیرند. خانواده کثرت‌گرا^(۲) که ارتباطات بان، آزاد و راحت دارند و از نظر عاطفی حمایت کننده هستند که در جهت‌گیری گفت و شنود نمره زیاد و در جهت‌گیری هم‌نوایی نمره کم می‌گیرند. خانواده محافظت کننده^(۳) که تأکید زیاد بر هم‌نوایی و اطاعت از دیگران را دارند که در جهت‌گیری گفت و شنود نمره کم و در جهت‌گیری هم‌نوایی نمره زیاد می‌گیرند. خانواده بی‌قید و شرط^(۴) که حداقل تعامل بین خانواده‌ها وجود دارد و در هر دو بعد جهت‌گیری گفت و شنود و جهت‌گیری هم‌نوایی نمره کمی را می‌گیرند(۱۲).

هانگ^(۵) (۱۹۹۹) در پژوهش گسترده‌ای نشان داد که بعد گفت و شنود دارای پیامدهای مثبت و بعد هم‌نوایی در بیشتر موارد پیامدهای منفی به دنبال داشته است. در پژوهش‌های دیگری بعد گفت و شنود با عزت نفس و حمایت اجتماعی رابطه مثبت و با افسردگی و اضطراب رابطه منفی دارد(۱۳).

زانگ^(۶) (۲۰۰۷) در مطالعه خود نشان داد که جهت‌گیری گفت و شنود با بیان مثبت و سازنده احساسات منفی همراه است، در حالی که جهت‌گیری هم‌نوایی با بیان منفی و مخرب و پرخاشگری و انزوا همراه است. زوجینی که سازگاری زناشویی پایینی دارند گرایش دارند تا مشکلات ارتباطی خود را به عواملی مانند ویژگی شخصیتی نسبت دهند که کنترل کمی بر آنها دارند. علاوه بر این آنها در رابطه با یکدیگر رفتارهای مشکل همسرشان را ذاتی و

1- Consensual Family
2-Pluralistic Family
3-Protective Family
4- Lasisseze -Faire Family
5- Hung
6-Zhang
7-Oxford Happiness Inventory

و ۸۸ درصد بود. بعد گفت و شنود و هم‌نوایی برای زنان به ترتیب برابر با ۸۶ و ۸۵ درصد با واریانس به ترتیب ۷۸/۸۵ و ۹۸ درصد بود.

پایه نظری پرسش‌نامه شادکامی آکسفورد تعریف مارتین و همکاران^(۲) (۱۹۸۷) از شادکامی بوده است. به باور آرگایل و همکاران^(۳) (۱۹۸۹) این پرسش‌نامه نقطه مقابل پرسش‌نامه افسردگی بک است. این پرسش‌نامه دارای ۲۹ ماده ۴ گزینه‌ای است که گزینه‌های آن به ترتیب از ۰ تا ۳ نمره‌گذاری می‌شود و نمره هر آزمودنی بین ۰ تا ۸۷ قرار می‌گیرد. پایایی پرسش‌نامه آکسفورد را به کمک ضریب آلفای کرونباخ ۹۰ درصد و پایایی بازآزمایی آن را طی ۷ هفته ۷۸ درصد گزارش نمودند. روایی هم‌زمان این پرسش‌نامه با استفاده از ارزیابی دوستان افراد درباره آن ۴۳ درصد محاسبه شد (۱۴).

در پژوهشی بین فرهنگی، روایی و پایایی پرسش‌نامه شادکامی آکسفورد در دانشجویان انگلیسی، آمریکایی، استرالیایی و کانادایی ضریب آلفای این پرسش‌نامه بین ۸۹ تا ۹۰ درصد گزارش شد (۴).

در ایران این پرسش‌نامه بر روی ۷۲۷ نفر از دانشجویان دانشگاه اصفهان هنجاریابی شده است. برای محاسبه پایایی چند روش استفاده شده است. برای تعیین همسانی درونی، روش آلفای کرونباخ ضریب ۸۵ درصد را

تصادفی به دو گروه کنترل و آزمایش تقسیم شدند. گروه آزمایش به مدت ۱۰ جلسه ۱/۵ ساعته از آبان ماه ۱۳۸۸ لغایت نیمه دوم دی ماه ۱۳۸۸ هفته‌ای یک جلسه تحت آموزش الگوی ارتباطی خانواده کثرت گرا قرار گرفتند. ۳ زوج از آزمودنی‌های گروه آزمایش افت کردند و در نهایت ۱۷ زوج در گروه آزمایش و ۱۷ زوج در گروه کنترل باقی ماندند. تمامی آزمودنی‌های هر دو گروه بعد از جلسه‌های درمان پرسش‌نامه شادکامی آکسفورد را تکمیل کردند.

ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه تجدید نظر شده الگوی ارتباطی خانواده^(۱) کوئرنر و فیتزپاتریک بود که یک مقیاس خودسنجی است که میزان موافقت یا عدم موافقت پاسخ دهنده را با ۲۶ گزاره که درباره وضعیت ارتباطات خانواده وی می‌باشد در دامنه ۷ درجه‌ای مورد سؤال قرار می‌دهد. در این پژوهش دامنه درجات به ۵ درجه تقییل داده شده است که کاملاً موافقم (نمره ۴) و کاملاً مخالفم (نمره ۰) است. با ترکیب نمره‌های گروه‌های انتهایی در دو خرده مقیاس هم‌نوایی و گفت و شنود چهار الگوی ارتباط خانوادگی بر اساس شرحی که گذشت تشکیل می‌شود. بررسی‌های انجام شده در مورد پایایی این ابزار، میانگین مقدار آلفای کرونباخ ۸۹ درصد (دامنه ۸۴ درصد) برای بعد گفت و شنود، ۷۹ درصد (دامنه ۸۴ - ۷۳ درصد) برای هم‌نوایی، ضریب پایایی به روش بازآزمایی، ۹۹ درصد برای بعد گفت و شنود و ۹۳-۷۳ برای وضعیت هم‌نوایی گزارش شده است (۸).

در این پژوهش برای پایایی از روش آلفای کرونباخ

استفاده شده است. بعد گفت و شنود و هم‌نوایی برای مردان به ترتیب برابر ۹۲ و ۸۲ درصد با واریانس به ترتیب ۱۳۳

1-Revised Version of Family Communication Pattern Questionnaire
2-Martin et al
3-Argyle et al

همچنین نمرات میزان شادکامی در الگوهای ارتباطی بی قید و شرط و محافظت کننده در گروه کنترل در پیش آزمون و پس آزمون به ترتیب ۳۱/۸۰، ۳۳/۸۰ و ۳۹/۸۵، ۳۹/۵۸ و در گروه آزمایش به ترتیب ۳۱/۸۳، ۴۱/۶۱، ۴۱/۶۱ و ۴۸/۶۸ می باشد که اختلاف معنی داری را نشان می دهند ($p < 0.005$) (جدول ۱)، ولی نوع الگوهای ارتباطی و تعامل بین الگوهای ارتباطی و گروه ها به سطح معنی دار نرسیده است، یا به عبارت دیگر آموزش الگوی ارتباطی کثرت گرا به یک میزان در هر دو الگو تأثیر داشته است.

به دست داد. پایایی پرسش نامه به روش اسپیرمن براون ۷۹ درصد و به روش گوتمن ۷۸ درصد محاسبه شده است. همچنین برای تعیین پایایی به روش بازآزمایی، با فاصله دو ماه ۷۳ درصد به دست آمده است (۴).

داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS^(۱) و آزمون آماری تجزیه و تحلیل کوواریانس^(۲) آنالیز شدند.

یافته ها

نتایج نشان داد که میزان شادکامی زوجین در گروه آزمایش از ۳۴/۲۶ به ۴۴/۹۴ افزایش یافته که تفاوت معنی داری را نشان می دهد ($p < 0.0001$).

جدول ۱: مقایسه میانگین و انحراف معیار نمرات پیش آزمون و پس آزمون شادکامی بر حسب گروه و الگوهای ارتباطی در دو گروه مورد مطالعه

متغیر	گروه	کنترل (تعداد= ۱۷ زوج)	آزمایش (تعداد= ۱۷ زوج)	سطح معنی داری
پیش آزمون	بی قید و شرط:	۳۵/۱۱±۱۱/۷۶	۳۴/۲۶±۱۱/۶	$p < 0.0001$
		۳۶/۲۹±۱۴/۲۳	۴۴/۹۴±۱۶/۶۲	
پیش آزمون	محافظت کننده:	۳۱/۸۰±۱۰/۷۶	۳۱/۸۳±۱۲/۱۱	$p < 0.005$
		۳۳/۸۰±۱۳/۳۷	۴۱/۶۱±۱۹/۷۴	
پیش آزمون		۳۹/۸۵±۱۲/۲۸	۳۷±۱۱/۱۳	$p < 0.005$
		۳۹/۵۸±۱۵/۷۱	۴۸/۶۸±۱۲/۵	

1-Statistical Package for Social Sciences

2- Covarians

بحث و نتیجه‌گیری

زندگی زناشویی یکی از جهانی‌ترین نهادهای بشری است که از دو نفر با توانایی‌ها و استعداد‌های متفاوت و با نیازها و علایق مختلف و شخصیتی متفاوت تشکیل شده است (۵). آشفستگی در روابط زناشویی موجب کاهش شادمانی، رضایت‌مندی از زندگی و با سطح سلامت پایین همبستگی دارد و باعث افزایش علایم روان‌شناختی می‌شود (۱۷)، لذا هدف از این پژوهش تعیین اثربخشی آموزش الگوی ارتباطی خانواده کثرت‌گرا بر میزان شادی زوجین بود.

نتایج پژوهش نشان داد که آموزش الگوی ارتباطی خانواده کثرت‌گرا بر شادی زوجین مؤثر است. تجزیه و تحلیل آماری نشان داد که تفاوت معنی‌داری بین دو گروه آزمایش و کنترل از نظر میزان شادی وجود دارد، همچنین تفاوت معنی‌داری بین میزان نمرات شادی قبل از آموزش الگوی خانوادگی کثرت‌گرا و بعد از آن وجود داشت. نگاهی به بررسی‌های به عمل آمده بیان‌گر تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر بهبود ارتباطات، تغییر الگوهای ناکارآمد ارتباطی و افزایش رضایت و خشنودی از همسر می‌باشد. یالسین^(۱) (۲۰۰۷) در پژوهشی به ۲۷ زوج که برای آموزش مهارت‌های ارتباطی ثبت‌نام کرده بودند، مهارت‌های ارتباطی را آموزش داد. بعد از پایان دوره گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل سازگاری زناشویی بالاتری را داشته‌اند (۱۸).

خسروی (۲۰۰۷) در پژوهشی تحت عنوان اثربخشی آموزش گفتگوی مؤثر در حل تعارضات

زناشویی به این نتیجه رسید که آموزش گفتگوی مؤثر در حل تعارضات زناشویی مؤثر است (۱۹).
در پژوهشی مشابه خسروی و همکاران (۲۰۰۹) در مطالعه‌ای با عنوان تأثیر الگوهای ارتباطی خانواده بر رضایت زناشویی گروهی از زوجین شهر شیراز به این نتیجه رسیدند که بیشترین میزان رضایت زناشویی در زنان در الگوهای ارتباطی کثرت‌گرا و توافق‌کننده که گفت و شنود بالایی دارند و کمترین میزان رضایت زناشویی در الگوهای ارتباطی خانوادگی بی‌قید و شرط و محافظت‌کننده می‌باشد (۵). به طور کلی نتایج این پژوهش با پژوهش‌های زیادی از جمله؛ نولر و فیتز پاتریک^(۲) (۱۹۹۰)، گریف و بریونه^(۳) (۲۰۰۰) هم‌سو و هماهنگ است (۲۰ و ۱۵).

بخشی از نتیجه این پژوهش با پژوهش‌های قبلی هم‌خوان و هماهنگ نبوده است، بدین معنی که اثربخشی آموزش الگوی ارتباطی خانوادگی کثرت‌گرا بر هر دو الگوی ارتباطی خانوادگی بی‌قید و شرط و محافظت‌کننده به یک میزان بوده است و تعامل گروه‌ها و الگوی ارتباطی هم به سطح معنی‌دار نرسیده است که با پژوهش‌های خسروی و همکاران (۲۰۰۹)، دانگ^(۴) (۲۰۰۵)، جوکار و رحیمی (۲۰۰۸)، خسروی (۱۳۸۸)، زانگ^(۵) (۲۰۰۷) و توگا^(۶) (۲۰۰۴) هم‌خوانی

1-Yalcin
2-Noller & Fitzpatrick
3-Greef & Bruyune
4-Dong
5-Zhang
6-Tugade

بسیاری از روان‌شناسان خانواده معتقدند که مهم‌ترین مداخله که برای بهبود روابط زوجین می‌توان انجام داد، آموزش آنهاست که الگوهای ارتباطی و نقص‌های ارتباطی خود را بشناسند و آنها را به منظور بهبود رابطه‌شان به کار گیرند (۷). در کشور ایران پژوهش‌هایی در مورد الگوهای ارتباطی صورت گرفته است، اما در مورد آموزش الگوی ارتباطی خانواده کثرت گرا پژوهشی صورت نگرفته است. این پژوهش باب جدیدی را برای پژوهش‌های آتی باز می‌کند. در واقع به نظر می‌رسد مشکلات ارتباطی در جامعه مشکل اساسی است.

در مجموع در این پژوهش نتیجه‌گیری می‌شود که الگوی ارتباطی خانوادگی کثرت‌گرا که مبتنی بر مهارت‌های ارتباطی کارآمد است در شادی زوجین مؤثر است. در نهایت پیشنهاد می‌شود ضمن این که تحقیقات تجربی بیشتری در زمینه الگوهای ارتباطی خانوادگی کثرت‌گرا صورت گیرد، آموزش الگوی ارتباطی خانوادگی کثرت‌گرا برای زوجین جوان و در آستانه ازدواج و هم‌چنین طور خانواده‌ها اجرا شود.

تقدیر و تشکر

از اساتید راهنما و کلیه زوجینی که وقت زیادی را برای انجام این پژوهش در اختیار ما گذاشتند تقدیر و تشکر می‌نمایم.

ندارد. پژوهش‌های فوق و مشابه به این نتیجه رسیده‌اند که الگوی ارتباطی خانوادگی محافظت‌کننده شادی بیشتری را نسبت به الگوی ارتباطی بی‌قید و شرط هم در خانواده‌ها و هم در نوجوانان به دنبال دارند. حتی میزان تاب‌آوری بالاتر و بروز رفتار پرخطر کمتر می‌باشد (۲۲ و ۲۱، ۱۴، ۵، ۲).

به طور کلی در تبیین یافته‌های فوق و تحلیل پژوهش‌های مطرح شده می‌توان ارتباطات موجود بین اعضای خانواده را به عنوان یکی از مهم‌ترین جنبه‌های بین فردی و کلیدی برای فهم سازگاری، سلامت روانی و کاهش میزان اضطراب و افسردگی که با افزایش میزان شادی در خانواده‌ها همراه است قلمداد کرد. این پژوهش یک زمینه آگاهی را برای زوجین به وجود می‌آورد که در زندگی زناشویی به چه نکاتی از ابتدا توجه کنند. مهارت‌های ارتباطی در زوجین یک زمینه را برای روابط بهتر در آینده فراهم می‌آورد. هنگامی که زوجین در برقراری ارتباط شکست می‌خورند به حرمت نفس و عزت نفس خودشان هجوم می‌آورند و احساس طرد شدن می‌کنند و این احساس بر روابط بعدی در زندگی آنها تأثیر می‌گذارد. به طور کلی می‌توان گفت ارتباط مختل، یک استرسور محیطی - اجتماعی برای آسیب‌پذیری فرد در برابر اختلالات می‌باشد. به همین علت بسیاری از دانشمندان به تغییر روابط مبهم و ناکارآمد در خانواده تأکید کرده‌اند، زیرا باور دارند که این گونه ارتباطات احتمال بروز آسیب‌های روانی را افزایش می‌دهد (۸).

The Effect of Teaching Communicative Patterns of Pluralistic Family on Couples Happiness

Molavi H^{*},
Khosravi S^{**},
Neshat Doost HT^{***},
Kalantary M^{***}.

^{*}Professor of Psychology, Department of Educational & Psychology, Faculty of Educational & Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran

^{**}PhD Student in Psychology, Department of Psychology, Faculty of Educational & Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran

^{***}Assistant Professor of Psychology, Department of Educational & Psychology, Faculty of Educational & Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran

Received: 12/04/2010

Accepted: 31/05/2010

Corresponding Author: Khosravi S
Email: Hamraz_khosravi@yahoo.com

ABSTRACT:

Introduction & Objective: One of the basic elements declared in positive psychology is the concept of happiness. Researches have shown that without concerning how achieved, happiness can enhance our health. People who are happy feel more secure, decide easier, and are more satisfied of the people who live with. The aim of the present study was to measure the efficiency of teaching communicative pattern of pluralistic family on the happiness of couples.

Materials & Method: This experimental study was designed to have a pre-test and post test and also a control group. Subjects of this study were comprised of consultation centers clients in Shiraz and was based on random sampling. Forty couples were selected according to the revised version of family communication patterns of Koerner and Fitzpatrick. Two dimensions, namely laissez faire and protective family patterns, were taken into account through the process of selection. Oxford Happiness Inventory was administered to 40 couples and they were randomly divided into a control and an experimental group. Ten training sessions, 90-minute each, were held for experimental group exposed to pluralistic communication patterns. Three couples declined and finally 34 couples were analyzed. The test was run for both groups and data was analyzed with covariance analysis method using SPSS15.

Results: The results of the present study revealed that with regard to happiness, there is a meaningful difference in both groups ($p < 0.005$). The difference also existed between the pretest and post test scores of happiness test in both groups ($p < 0.0001$). However, communication patterns and interaction between both groups did not reach a meaningful level.

Conclusion: Based on the finding, it can be concluded that listening to and speaking with each other play a key role in happiness, therefore pluralistic communication methods based on high levels of listening speaking interactions can be effective happiness of couples.

Key words: Communicative pattern, pluralistic family, Happiness

REFERENCES:

- 1.Siahpush M, Spittal M, Singh G. Happiness and satisfaction prospectively predict self – rated health , physical health , and the health conditions. *American Journal of Health Promotion* 2008; 23:18-26.
- 2.jowkar B, Rahimi M. Study of the effect of family communication patterns on happiness in a group of high school students in shiraz. *Iranian J Psychiatry and clinical psychology* 2008; 13(4): 376-84.
- 3.Seligman MEP.Positive psychology , positive prevention , and positive therapy. In: Snyder CR, Lopez CJ(editors). *Handbook of positive psychology*. 3rded. New york : Oxford; 2002; 256-284 .
- 4.Abedi MR, Mirshah Jafari SA, Liaghatdar MJ. Standardization of the Oxford Happiness Inventory in students of Isfahan University . *Andeesheh va Raftar* 2006; 12: 95-100.
- 5.Khosravi S, Aganj N, Esmaili M. Effect communication patterns on the marital satisfaction on the group couples shiraz city. *The Fourth National Congress on Family and Sexual Health* 2009; 22: 114 .
- 6.Gohari M, Neshat doost H, Palahang H, Bahram F. Happiness psychology, Arguil M. First Publication , Jahad – Daneshgahi , isfahan , 2004; 125-144.
- 7.Khojasteh Mehr, R Attari, Y Shiralinia , K. The Effect of Communication Skills Training on communication patterns and positive felling toward spouse. *Counseling Research & Development*. 1387;27:81-96.
- 8.Koerner AF, Fitzpatrick MA. Understanding family communication patterns and family functioning: the roles of conversation orientation and conformity orientation communication year book, 2002a; 28: 36-68.
- 9.Kelly L, Keaten j,A. & Ilze,B,D. & Finch,C. etal. Family Communication Patterns and the Development of Reticence Communication education.2002;. ,202-209.
- 10.Fitzpatrick MA, Ritchie LD. Communication schemata with the family. Multiple perspectives on family interaction. *Human Communication Research* 1994; 20:275-301.
- 11.Koerner AF, Fitzpatrick MA. Family type and conflict: The impact of conversation orientation and conformity orientation on conflict in family. *Communication Studies* 1997; 48: 59-75.
- 12.Koerner AF, Fitzpatrick MA. You never leave you family in a fight : the impact of family of origin on conflict behavior in romanic relation ships. *Communication Studies* 2002; 53: 234-51.
- 13.Huang Li. Family communication patterns and personality characteristics. *Communication Quarterly* 1999; 47:230-43.
- 14.Zhang Q. Family communication patterns and conflict styles in Chinese parent – child relation ships. *Communication Quarterly* 2007; 55: 113-28.
- 15.Noller P, Fitzpatrick MA. Marital communication in the englishies j.v*Marriage and the Family* 1990; 52: 832-43.
- 16.Argyle M, Martin MR, Crossland J. Happeness as a function of personality and social encounters. In: Forgas JP, Innes RJM (editors). *Recent advances in social psychology*. 2nded. London : Penguin; 1989; 189-203.
- 17.Hawkins D N, Booth A . Unhappily ever after : Effects of long –term , quality marriage on well – being . *Journal of Social Forces* 2005;84(1): 451-71.
- 18.Yalcin MB. Effect of a couple communication program marital adjustment. *American Bord of Family Medicine* 2007; 20: 36-44.
- 19.Khosravi S. Effectiveness of impersive coversation training in solving marital conficts. *The Therth National Congress on Family and Sexual Health* 2007; 29: 65.
- 20.Greeff A, Bruyune T. Conflict Management style and marital satisfaction . *J of Sex and Marital Therapy* 2000; 26: 321-34.
- 21.Dong Q. The impact of family communication patterns and perception of risky behavior: A social cognitive perspective. *Journal of the Northwest Communication Association* 2005; 34: 93-106.
- 22.Tugade MM, Fredrickson BL. Resilient Individuals use positive emotions to bounce back from negative emotional experiences. *Journal of Personality and Social Psychology* 2004; 86, 320-33.